

HOIU-LAENUÜHISTU ERIAL

PROTSEDUURIREEGLID

**RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISE TÕKESTAMISEKS NING
RAHVUSVAHELISE SANKTSIOONI KOHALDAMISEKS**

SISUKORD

1	Sissejuhatus	3
2	Mõisted	3
3	Riskihinnang ja riskiisu	5
4	Riskikategooriad ning riske vähendavad ja suurendavad asjaolud.....	6
5	Kliendi riskiprofiili määramine	9
6	Uute ja olemasolevate tehnoloogiatega ning teenuste ja toodetega kaasnevate riskide tuvastamine 10	
7	Hoolsusmeetmete kohaldamise kord	11
8	Füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamine ärisuhte loomisel.....	12
9	Juriidilise isiku isikusamasuse tuvastamine ärisuhte loomisel	13
10	Hoolsusmeetmete kohaldamine lihtsustatud korras.....	15
11	Hoolsusmeetmete kohaldamine tugevdatud korras	16
12	Täiendavad hoolsusmeetmed Suure riskiga kolmandas riigis tegutseva isikuga tehtavate tehingute puhul.....	17
13	Ärisuhete loomine Riikliku taustaga isikuga	18
14	Ärisuhte ja tehingu eesmärk ja olemus, edasine jälgimine	18
15	"Tunne oma klienti" põhimõtte kohaldamine	18
16	Tehingu tegemisest keeldumine ja ärisuhte lõpetamine	20
17	Rahvusvaheliste sanktsioonide subjektid	20
18	Tegevuse edasiandmine	22
19	Andmete kogumise ja säilitamise kord	24
20	Teatamiskohustuse täitmise kord	25
21	Koolituskohustus.....	27
22	Juhendi täitmise kontrollimise kord.....	27

1 SISSEJUHATUS

Käesolevad protseduurireeglid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks ning rahvusvahelise sanktsiooni kohaldamiseks (edaspidi "**Juhend**") on koostatud vastavalt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (edaspidi "RahaPTS") §-s 14 ning rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 13 lg 6 sätestatud üldnõuetele ja sätetele.

Juhend on kinnitatud hoiu-laenuühistu ERIAL juhatuse poolt.

2 MÕISTED

Allpool toodud mõisted kasutatakse käesolevas Juhendis alljärgnevas tähenduses:

Isikuandmete blankett on HLÜ vorm, mida kasutatakse isikusamasuse ja tegeliku kasusaaja tuvastamisel.

HLÜ on käesoleva Juhendi tähenduses hoiu-laenuühistu ERIAL.

Finantsteenused on HLÜ poolt:

- hoiustamistehingud hoiuste ja muude tagasimakstavate rahaliste vahendite kaasamiseks;
- laenutehingud, sealhulgas tarbijakrediit, hüpoteeklaenud ja faktooring;
- liisingutehingud;
- Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Majanduspiirkonna lepinguriigi asutatud sihtasutuste, struktuurifondide, makseagentuuride või teiste sarnaste isikute poolt pakutavate tagatiste, garantiide, toetuste ja sihtotstarbeliste tagasimakstavate rahaliste vahendite kaasamine ja nende vahendamine;
- krediidiandmisasutuse, finantseerimisasutuse või kindlustusandja poolt pakutavate tagatiste, garantiide ja muude tagasimakstavate rahaliste vahendite kaasamine ja nende vahendamine;
- nõustamine HLÜ majandustegevust puudutavates küsimustes;
- muud tehingud, mis on sisult sarnased ülalnimetatud finantsteenustega;
- valuutavahetusteenused;
- rahasiire ning teised makseteenused.

Tegelik kasusaaja on füüsiline isik, kes teostab oma mõju ära kasutades kontrolli tehingu, toimingu või teise isiku üle ja kelle huvides, kasuks või arvel tehing või toiming tehakse. Tegelik kasusaaja on füüsiline isik, kes omab äriühingu aktsiaid, osasid, hääleõiguseid või teostab lõplikku kontrolli äriühingu juhtimise üle kas omades üle 25% aktsiatest, osadest või hääleõigustest otsese või kaudse omamise või kontrollimise kaudu, kaasa arvatud esitajaaktsiate või -osade kujul, või kontrollides muul viisil juriidilise isiku juhtimist. Tegelikult kasusaajaks peetakse ka sellist füüsilist isikut, kes on vara haldamise või jagamisega tegeleva juriidilise isiku, seltsingu või muu sellise lepingulise õigusliku üksuse vara suhtes soodustatud isik eelnevalt kindlaks määratult vähemalt 25% ulatuses või kes olulisel määral kontrollib juriidilise isiku, seltsingu või muu sellise lepingulise õigusliku üksuse vara vähemalt 25 protsendi ulatuses. Usaldusfondi, seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse puhul on tegelik kasusaaja füüsiline isik, kes ühendust otsese või kaudse omamise kaudu või muul viisil lõplikult kontrollib ja kes on sellise ühenduse (i) asutaja või isik, kes on varakogumisse vara üle andnud; (ii) usaldusisik, vara valitseja või valdaja; (iii) vara säilimist tagav ja kontrolliv isik, kui selline isik on määratud, või (iv) soodustatud isik või kui soodustatud isik või isikud määratakse tulevikus, siis isikute ring, kelle huvides selline ühendus peamiselt asutati või tegutseb.

Terrorismi rahastamine tähendab vahendite eraldamist või kogumist terrorismina käsitatavate tegude kavandamiseks või toimepanemiseks või terroristlike ühenduste finantseerimiseks või teades, et neid vahendeid kasutatakse eelnimetatud eesmärgil.

Rahapesu on kuritegelikul teel omandatud vara või selle asemel saadud vara, selle tõelise olemuse, päritolu, asukoha, kasutamiseviisi, ümberpaigutamise, omandiõiguse või varaga seotud muude õiguste varjamine või saladuses hoidmine. Samuti kuritegelikul teel omandatud vara muundamine,

ülekanndmine, omandamine, valdamine või kasutamine, eesmärgiga varjata või hoida saladuses vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikus tegevuses osalenud isikut. Rahapesu on ka eelnimetatud tegevustes osalemine, selliste tegevustega seotus, toimepanemise katsed ning kaasaaitamine ja kihutamine või soodustamine või nõuandmine. Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui kuritegelik tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus teise riigi territooriumil.

Rahapesu andmebüroo on Politsei- ja Piirivalveameti iseseisev struktuuriüksus, mille põhiülesandeks on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine Eestis. Rahapesu andmebüroo analüüsib ja kontrollib kohustatud subjektidelt ning teistelt isikutelt laekunud teavet rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse kohta, võtab vajaduse korral tarvitusele abinõud vara säilitamiseks ning edastab kuriteo tunnuste avastamisel materjali viivitamata pädevatele asutustele.¹

Kontaktisik on HLÜ juhatuse poolt määratud Rahapesu andmebüroo kontaktisik. Kontaktisikuks võib määrata üksnes isiku, kellel on kontaktisiku ülesannete täitmiseks vajalik haridus, kutsealane sobivus, vajalikud võimed, isikuomadused ja kogemused ning laitmatu maine. Kontaktisiku ülesandeid võib täita töötaja või struktuuriüksus. Kui kontaktisiku ülesandeid täidab struktuuriüksus, vastutab nimetatud ülesannete täitmise eest vastava struktuuriüksuse juht. HLÜ juhatuse poolt määratud kontaktisik on ka **rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise eest vastutav isik**.

Klient on iga füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab või on kasutanud HLÜ poolt pakutavat Finantsteenuseid.

Riikliku taustaga isik on füüsiline isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid, samuti sellise isiku perekonnaliikmed ja lähedased kaastöötajad. Riikliku taustaga isikuks ei peeta isikut, kes ei ole tehingu tegemise kuupäevaks vähemalt aasta jooksul täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid ega sellise isiku perekonnaliikmeid ja lähedasi kaastöötajaid.

Avaliku võimu oluliste ülesannete täitja on:

- riigipea, valitsusjuht, minister ja aseminister;
- parlamendiliige;
- ülemkohtu, konstitutsioonikohtu ja muu sellise kõrgema kohtu, kelle otsuseid saab edasi kaevata üksnes erandjuhtudel, kohtunik;
- riigi kontrollasutuse ja keskpanga nõukogu liige;
- suursaadik, asjur, tegevvaeline, kellel on kõrgema ohvitseri alaliiki kuuluv sõjaväeline auaste;
- riigi äriühingu juhtimis-, järelevalve- ja haldusorgani liige.

Eeltoodud nimekirja hõlmab ka Euroopa Liidu ja muude rahvusvaheliste organisatsioonide ametikohti.

Avaliku võimu oluliste ülesannete täitja perekonnaliige on:

- tema abikaasa;
- abikaasaga võrdväärne partner vastavalt isiku elukohariigi õigusele või tehingu sõlmimise kuupäeva seisuga temaga vähemalt aasta ühist majapidamist omanud isik;
- tema lapsed ja nende abikaasad või partnerid eelneva punkti tähenduses;
- tema vanem.

Avaliku võimu oluliste ülesannete täitja lähedane kaastöötaja on:

- füüsiline isik, kellel on avaliku võimu oluliste ülesannete täitjaga lähedased ärisuhted või kellega koos on avaliku võimu oluliste ülesannete täitja juriidilise isiku või lepingulise õigusliku üksuse ühine tegelik kasusaaja;
- isik, kes tegeliku kasusaajana omab täielikult juriidilist isikut või lepingulist õiguslikku üksust, mis on teadaolevalt asutatud avaliku võimu oluliste ülesannete täitja kasuks.

¹ Rahapesu andmebüroo kontaktandmed: Tööstuse 52, 10416 Tallinn; Internetilehekülg: <https://www.politsei.ee/et/organisatsioon/rahapesu/>; e-post: rahapesu@politsei.ee; tel +372 6123 840; faks: +372 612 3845.

Riskiisu on HLÜ riskide taseme ja riskide tüüpide kogum, mida ta on valmis oma tegevuse käigus võtma majandustegevuse ja strateegiliste eesmärkide elluviimise nimel. Riskiisu kinnitatakse kirjalikus vormis HLÜ juhatuse poolt.

Madala maksumääraga territoorium on territoorium, kus rakendatakse minimaalselt või ei rakendata üldse seal registreeritud isikutele maksukohustust. Puudub ametlikku loetelu riikidest, mida loetakse madala maksumääraga territooriumideks. Madala maksumääraga piirkondade määratlemisel tuleb lähtuda Rahandusministri 18.12.2014 määrusest nr 55 „Nimekiri territooriumidest, mida ei loeta madala maksumääraga territooriumideks“².

Rahvusvaheline sanktsioon on meede, mis ei ole seotud relvajõudude kasutamisega ja mille kehtestamise on otsustanud Euroopa Liit, Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, muu rahvusvaheline organisatsioon või Vabariigi Valitsus selleks, et: säilitada või taastada rahu, hoida ära konflikte ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut, toetada ja tugevdada demokraatiat, järgida õigusriigi põhimõtteid, inimõigusi ja rahvusvahelist õigust ning saavutada muid Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärgi.

Rahvusvahelise sanktsiooni subjekt on riik, teatud territoorium, territoriaalne üksus, režiim, organisatsioon, ühendus või rühmitus, kelle suhtes võetakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud meetmeid; samuti füüsiline või juriidiline isik, asutus, seltsing või mis tahes muu üksus, kes on otseselt nimetatud rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas või rakendavas õigusaktis ja kelle suhtes võetakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud meetmeid.³

Suure riskiga kolmas riik on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 9 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud aktis nimetatud riik. Suure riskiga kolmandate riikide nimekiri on kättesaadav [siit](#).

Ärisuhe on käesoleva Juhendi tähenduses HLÜ suhe Kliendiga, mis tekib Kliendilepingu sõlmimisel.

Usaldusväärseks allikaks loetakse muuhulgas ka vastava riigi registrite andmed või riigiasutuste poolt väljastatud dokumentatsiooni. Dokumendi hindamise juures on usaldusväärse peamiseks kriteeriumiks selle originaalsus või originaali koopia notariaalne kinnitamine, samuti võib dokumendi usaldusväärse indikaatoriks olla selle väljastamise või koostamise aeg ja/või koht. Tehingu tegelike kasusaaja(te) tuvastamiseks või kontrollimiseks võib kasutada elektroonseid internetipõhiseid või muid avalikke allikaid.

Juriidilisest isikust Kliendi tegevusvaldkond ja tegevusprofiil

HLÜ juriidilist isikust Kliendiga ärisuhte loomisel tuleb vastutaval töötajal selgitada välja tema tegevusvaldkond ja tegevusprofiil, mis võimaldaks hinnata Klientide tegevuses rahapesule või terrorismi rahastamisele viitavaid asjaolusid. Vastutav töötaja mh tuvastab Kliendi püsivad tegevuskohad kolmandas riigis, olulisemad äripartnerid ja maksetavad võttes seejuures arvesse HLÜ tegevuse spetsiifikat.

Juhul, kui juriidilise isiku tegevusvaldkonna, tegevusprofiili ei õnnestu veenvalt tuvastada Kliendi või tema esindaja ütluste alusel, tuleb vastutaval töötajal pöörduda avalike allikate poole (MTR, äriregister, avalikustatud majandusaasta aruanded, interneti otsingumootorid, inforegistrid) ning esitatud teabe üle kontrollida ja vajadusel täiendada.

3 RISKIHINNANG JA RISKIISU

3.1 HLÜ juhatuse koos Kontaktisikuga ja vajadusel teiste töötajatega, kes puutuvad oma igapäevatoos kokku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskide maandamisega,

² Kättesaadav veebiaadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/119122014015?leiaKehtiv>

³ Regulaarselt uuendatav nimekiri on arvutivõrgus kättesaadav:

<https://www.politsei.ee/et/organisatsioon/rahapesu/finantssanktsiooni-subjekti-otsing-ja-muudatused-sanktsioonide-nimekirjas/>

koostab oma tegevusega kaasnevate rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide tuvastamiseks, hindamiseks ning analüüsimiseks riskihinnangu.

- 3.2** Riskihinnangu koostamisel kaardistab HLÜ tema tegevusega seonduvaid rahapesu ja terrorismi rahastamisega seonduvad riskid, võttes arvesse punktis 4 nimetatud riskikategooriaid. Seejärel hinnatakse kaardistatud riskide mõjusid HLÜ tegevusele ning analüüsitakse võimalikke vastumeetmeid, millega on võimalik kaardistatud riske maandada, nende mõistlikkust ning kohaldamise võimalikkust.
- 3.3** Riskihinnangu tulemusel määrab HLÜ kindlaks:
- 3.3.1 väiksema ja suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga valdkonnad;
 - 3.3.2 Riskiisu, sealhulgas äritegevuse käigus pakutavate toodete ja teenuste mahu ning ulatuse;
 - 3.3.3 riskijuhtimise mudeli, et tuvastatud riske maandada.
- 3.4** Riskiisu tuvastamisel võetakse arvesse riske, mida HLÜ on valmis võtma või mida ta soovib vältida seoses oma majandustegevusega, ning kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid kompensatsioonimehhanisme, nagu planeeritav tulu, kapitali või muude likviidsete vahendite abil rakendatavad meetmed või teised asjaolud, nagu maine riskid ning rahapesu ja terrorismi rahastamise või muu ebaeetilise tegevusega kaasnevad õiguslikud ja muud riskid.
- 3.5** HLÜ Kliendiks ei saa olla isik, kes ei ole Eesti resident või kelle tegevus- või asukoht ei asu Eestis.
- 3.6** HLÜ dokumenteerib riskihinnangu ning Riskiisu kindlaksmääramise ning ajakohastab neid dokumente vastavalt vajadusele, kuid vähemalt kord kolme aasta jooksul, ja vastavalt Riikliku riskihinnangu tulemusele.

4 RISKIKATEGOORIAD NING RISKE VÄHENDAVAD JA SUURENDAVAD ASJAOLUD

- 4.1** Riskihinnangu koostamisel ja Klientide riskiprofiili määramisel võtab HLÜ arvesse vähemalt järgmisi riskikategooriaid:
- 4.1.1 Klientidega seonduv risk;
 - 4.1.2 riikide või geograafiliste piirkondade või jurisdiktsioonidega seonduv risk, kusjuures HLÜ kliendiks ei või olla isik, kelle elu- või asukoht ei asu Eestis;
 - 4.1.3 toodete, teenuste või tehingutega seonduv risk;
 - 4.1.4 HLÜ ja Klientide vaheliste suhtlus- või vahenduskanalitega või toodete, teenuste või tehingute edastamiskanalitega seonduv risk.
- 4.2** **Kliendirisk** ehk tehingus osaleva isiku või Kliendi isikust tulenevad riskifaktorid, sh:
- 4.2.1 isiku õiguslikku vorm, juhtimisstruktuur, tegevuse valdkond;
 - 4.2.2 kas tegemist on Riikliku taustaga isikuga;
 - 4.2.3 kas isiku esindajaks on juriidiline isik;
 - 4.2.4 kas füüsilisest isikust tegelik kasusaaja on keegi kolmas isik;
 - 4.2.5 kas isiku tegelike kasusaajate selgitamine on raskendatud, tulenevalt keerukatest ja läbipaistmatutest omanikusuhetest;

- 4.2.6 kas isik on rahvusvahelise sanktsiooni subjekt;
- 4.2.7 võimalus isiku kvalifitseerimiseks teatud kliendikategooria tüüpkliendina;
- 4.2.8 isiku, tema koostööpartnerite, omanike, esindajate jms isikutega suhtlemise kogemusest tulenevad asjaolud (näiteks, varasema ärisuhte käigus tuvastatud kahtlased tehingud);
- 4.2.9 tegevuse kestvus, ärisuhete iseloom;
- 4.2.10 osutatava teenuse või müüdava toote liik ja iseloom (kas osutatav teenus või müüdav toode on ebatavaline või puudub majanduslik mõttekus; kas osutatav teenus või müüdav toode võib olla seotud kuritegevuse või massihävitusrelvade arenduse rahastamisega; kas Kliendi asukoha ning osutatava teenuse või müüdava kauba sihtkohtade vahel on märkimisväärne vahemaa; jne;)
- 4.2.11 kas isik osaleb tehingutes, kus on suur osa sularahal (nt valuutavahetuspunktid, hasartmänguteenuste pakkujad);
- 4.2.12 kas isiku kliendid on ühed ja samad isikud või toimub pidev klientide muutus;
- 4.2.13 kas isiku kliendibaas on kiiresti kasvanud;
- 4.2.14 kas isik pakub teenust anonüümsetele klientidele;
- 4.2.15 teenuse või müüdava toote edastamiseks kasutatava teenusepakkujaga seotud riskifaktori olemasolu ja iseloom;
- 4.2.16 isiku poolt väljaspool kohustatud isikut kasutatavate teenuste või tarbitavate toodete liik ja iseloom;
- 4.2.17 füüsilise isiku personaalse tegevuse iseloom;
- 4.2.18 kas isiku vara päritolu või tehinguks kasutatavate rahaliste vahendite allikas ning päritolu on kergesti tuvastatav.

4.3 Kliendiriski suurendavad asjaolud on eeskätt olukorrad, kus:

- 4.3.1 ärisuhe toimib ebatavalistel asjaoludel, sealhulgas keeruliste ja ebatavaliselt suuremahuliste tehingute ning ebatavaliste tehingumustrite korral, millel ei ole mõistlikku, selget majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik;
- 4.3.2 Kliendiks on juriidiline isik või muu juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus, mis tegeleb personaalse varahaldusega;
- 4.3.3 Kliendiks on suuri sularahakoguseid käitlev ettevõtja;
- 4.3.4 Kliendiks oleval või temaga seotud äriühingul on variaktsionärid või esitajaaktsiad;
- 4.3.5 Kliendiks oleva äriühingu omandistruktuur näib äriühingu tegevust silmas pidades ebatavaline või liiga keeruline

4.4 Kliendiriski vähendavad asjaolud on eeskätt olukorrad, kus Klient on:

- 4.4.1 reguleeritud turul noteeritud äriühing, kelle suhtes kohaldatakse avalikustamiskohustusi, millega on kehtestatud nõuded, et tagada tegeliku kasusaaja puhul piisav läbipaistvus;

4.5 Geograafiline risk ehk erinevate riikide, millega Kliendi esindaja või kasusaaja on seotud, õiguskeskonna erinevustest tulenev risk, sh:

- 4.5.1 kas riigis rakendatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel rahvusvaheliste standarditega kooskõlas olevaid õigusnorme;
- 4.5.2 kas riigis on kõrge kuritegevuse tase, sh narkokuritegevuse tase;
- 4.5.3 kas nimetatud riik teeb koostööd mõne kuritegeliku ühendusega; kas kuritegelikud ühendused kasutavad nimetatud riiki enda tegevuse teostamiseks;
- 4.5.4 kas nimetatud riigis tegeletakse massihävitusrelvade leviku rahastamisega;
- 4.5.5 kas nimetatud riigis on kõrge korruptsioonitase;
- 4.5.6 kas selle riigi suhtes on rakendatud või rakendatakse rahvusvahelisi sanktsioone;
- 4.5.7 kas selle riigi suhtes on kohaldatud muid meetmeid või avaldatud rahvusvaheliste organisatsioonide seisukohti.

4.6 Geograafilist riski suurendavad asjaolud on eeskätt olukorrad, kus tehingus osalev isik või tehing ise on seotud riigiga või jurisdiktsiooniga:

- 4.6.1 kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, üksikasjaliku hindamise aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme;
- 4.6.2 kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni või muu kuritegeliku tegevuse tase märkimisväärne;
- 4.6.3 mille suhtes on kehtestatud sanktsioonid, embargo või nendega sarnased meetmed, näiteks Euroopa Liidu või ÜRO poolt;
- 4.6.4 mis rahastab või toetab terrorismi või mille territooriumil tegutsevad Euroopa Liidu või ÜRO poolt kindlaks määratud terroristlikud organisatsioonid.

4.7 Geograafilist riski vähendavad asjaolud on eeskätt sellised olukorrad, kus tehingus osalev isik on pärit järgmisest riigist või tema elu- või asukoht on järgmises riigis:

- 4.7.1 Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis;
- 4.7.2 kolmandas riigis, kus on tõhusad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemid;
- 4.7.3 kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni ja muu kuritegeliku tegevuse tase madal;
- 4.7.4 kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt on kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuded, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukoja muudetud soovitustega, ning kus neid nõudeid tõhusalt rakendatakse.

4.8 Toote- või teenuserisk ehk Kliendi majandustegevusest ja Kliendi poolt pakutava toote või teenuse avatusest tulenevad võimalikud rahapesuriskid, sh:

- 4.8.1 privaalpangandus, personaalpangandus;
- 4.8.2 valuutavahetus, konverteerimistehingud;

- 4.8.3 alternatiivsete maksevahendite, e-raha vahendus;
- 4.8.4 hasartmänguteenuste pakkumine nii kasiinos, interneti vahendusel kui ka spordivõistlustel;
- 4.8.5 kulla, sh romukulla, ja vääriskivide ost ning müük;
- 4.8.6 vääriskaupade ost ning müük;
- 4.8.7 internetireklaami pakkumine;
- 4.8.8 innovatiivsete teenuste pakkumine;
- 4.8.9 äriühingute asutamine, müük, haldamine.

4.9 Toote- või teenuseriski suurendavad asjaolud on eeskätt olukorrad, kus on tegemist:

- 4.9.1 tehingu tegemise või vahendamisega, mis võib soodustada anonüümsust;
- 4.9.2 tundmatutelt või mitteseotud kolmandatelt isikutelt saadud maksetega;
- 4.9.3 ärisuhte või tehinguga, mis luuakse või algatatakse viisil, mille puhul ei viibita Kliendi, tema esindaja või tehingu poolega samas kohas ja isikusamastust ei tuvastata infotehnoloogiliste vahendite abil;
- 4.9.4 uute toodete ja uute äritavadega, sealhulgas uue edastamismehhanismi või uue või areneva tehnoloogia kasutamine nii uute kui ka olemasolevate toodete puhul.

4.10 Toote- või teenuseriski vähendavad asjaolud on eeskätt olukorrad, kus on tegemist:

- 4.10.1 finantstooted või -teenused, mis pakuvad asjakohaselt kindlaksmääratud ja piiratud teenuseid teatavatele kliendirühmadele, et suurendada finantsteenuste kättesaadavust;
- 4.10.2 tooted, mille puhul juhitakse rahapesu ja terrorismi rahastamise riski muude teguritega, nagu rahalised piirmäärad lisaks Juhendi punktides 10.6.1-10.6.3 kirjeldatule või läbipaistvust tõstvad meetmed;
- 4.10.3 maksekontoga seotud põhimakseteenuseid.

5 KLIENDI RISKIPROFIILI MÄÄRAMINE

5.1 Madal riskiaste:

- 5.1.1 Kliendi riskiaste on madal, kui üheski suurema riski kategoorias ei esine mõju omavat riskifaktorit ning esineb vähemalt üks riski vähendav asjaolu, mistõttu võib väita, et Klient ja tema tegevus vastab tunnustele, mis ei ole erinev tavapärase ja läbipaistva tegevusega isikust, seejuures puudub kahtlus, et Kliendi tegevus võib tõsta rahapesu ja terrorismi rahastamise tõenäosust.
- 5.1.2 Olukordades, kus info Kliendi ja tema tegeliku kasusaaja kohta on avalikult kättesaadav, kus isiku tegevus ja tehingud on kooskõlas tema igapäevase majandustegevusega ning ei erine teiste sarnaste Klientide makse ja käitumistavadest või kus tehingu osutamisel on kvantitatiivsed või muud absoluutsed piirangud, võib HLÜ töötaja käsitleda Kliendi eeldatavat rahapesu või terrorismi rahastamise riski madalana.
- 5.1.3 Olukorras, kus vähemalt üks riskikategooria on kvalifitseeritav kui kõrge, ei saa rahapesu või terrorismi rahastamise riskiaste olla üldjuhul madal. Madal risk ei tähenda

siiski ilmtingimata seda, et Kliendi tegevust ei võiks üldse seostada rahapesu või terrorismi rahastamisega.

5.1.4 Madala riskiastmega tehinguteks peetakse tehinguid, mis ei viita ühelegi punktis 4 kirjeldatud riski suurendavale asjaolule ning milliste puhul on lubatud kohaldada lihtsustatud hoolsusmeetmeid vastavalt punktis 10 sätestatule.

5.1.5 Kui ärisuhtest, Kliendi või tehingu poole isikust või tehingust tulenev risk on madal lähtuvalt tehingu poole või Kliendi suhtes määratud riskiastmetest ja täidetud on Juhendi punktis 10 sätestatud muud tingimused, võib HLÜ töötaja rakendada hoolsusmeetmeid lihtsustatud korras, kuid ei või jätta hoolsusmeetmeid üldse rakendamata. Lihtsustatud korras hoolsusmeetme kohaldamisel võib vastutav töötaja määrata hoolsusmeetmete täitmise ulatuse.

5.2 Kõrge riskiaste:

5.2.1 Kliendi riskiaste on üldjuhul kõrge, kui riskikategooriaid kogumis hinnates tekib kahtlus, et Kliendi tegevus ei ole tavapärase või läbipaistev, st esineb vähemalt üks suurema riski kategoorias nimetatud asjaolu, mistõttu võib eeldada, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõenäosus on suur või märgatavalt suurenenud. Kliendi riskiaste on kõrge ka juhul, kui seda eeldab mõni riskifaktori tunnus iseenesest (nt tegemist on rahvusvahelise sanktsiooni subjektiga). Seejuures ei tähenda kõrge risk ilmtingimata seda, et Klient tegeleb rahapesu või terrorismi rahastamisega.

5.2.2 Riskiastet loetakse alati kõrgeks Kliendi puhul, kelle esindaja või tegeliku kasusaaja elu- või asukoht on Suure riskiga kolmandas riigis või territooriumil, kus ei ole võetud piisavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid või kui see riik või territoorium ei tee rahvusvahelist koostööd rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alal või on Madala maksumääraga territoorium.

5.2.3 Riskiastet loetakse alati kõrgeks, kui tehingu asjaolud viitavad rahapesule ja terrorismi rahastamisele või selle seotus rahapesu ja terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sealhulgas keerukate, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingute puhul, millel ei ole mõistlikku majanduslikku eesmärki.

5.2.4 Juhul, kui HLÜ töötaja hindab Kliendi või tehingus osaleva isiku riskiastet kõrgeks, peab töötaja kohaldama hoolsusmeetmeid võrreldes tavapärasega tugevdatud korras, et kohaselt hallata vastavaid riske. Seejuures tuleb hoolsusmeetmeid tugevdatud korras kohaldada kooskõlas Juhendi punktis 11 sätestatuga.

5.2.5 Kõrge riskiastmega tehinguteks loetakse tehinguid, mis selgelt viitavad ühele või mitmele punktis 4 sätestatud riski suurendavatele asjaoludele ning mille suhtes tuleb kohaldada hoolsusmeetmeid tugevdatud korras vastavalt punktis 11 sätestatule.

5.2.6 Kohustatud isik peab riskiastme määramise dokumenteerima, seda ajakohastatama ning need andmed vastavalt vajadusele pädevatele asutustele kättesaadavaks tegema.

6 UUTE JA OLEMASOLEVATE TEHNOLOOGIATEGA NING TEENUSTE JA TOODETEGA KAASNEVATE RISKIDE TUVASTAMINE

6.1 Enne uue finantsteenuse või -toote, uute või ebatraditsiooniliste müügikanalite pakkumist Klientidele või uute või arenevate tehnoloogiate kasutuselevõttu hindab HLÜ juhatuse koostöös Kontaktisikuga sellega kaasnevaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske.

6.2 Riskide hindamiseks kaardistab HLÜ juhatuse koos Kontaktisikuga ja vajadusel teiste töötajatega iga uue toote, teenuse, tehnoloogia või müügikanaliga kaasnevaid riske.

6.3 Riskide hindamisel hinnatakse nii tegelikke kui ka potentsiaalseid riske ja vajadusel kogutakse täiendavat informatsiooni riskide ja nende maandamise meetmete kohta.

- 6.4** Pärast riskide kaardistamist hindab HLÜ juhatuse riskide realiseerumise tõenäosust ning riski taset, pöörates eelkõige tähelepanu riskide suurendavatele ja vähendavatele asjaoludele.
- 6.5** Pärast riskide ja nende mõjude hindamist, hindab HLÜ, millised on sobivaimad vastumeetmed konkreetsete riskide maandamiseks HLÜ Riskisule vastava tasemeni ning korraldab vajadusel vastumeetmete ellurakendamise.
- 6.6** HLÜ hindab, kas vastumeetmete kohaldamisega on võimalik viia uute finantsteenuste või -toodete, uute või ebatraditsiooniliste müügikanalite või uute või arenevate tehnoloogiate kaasnevaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske selliseks, et need vastaksid HLÜ Riskisule.
- 6.7** Uue finantsteenuse või -toote, uute või ebatraditsiooniliste müügikanalite pakkumist Klientidele või uute või arenevate tehnoloogiate kasutuselevõttu võib alustada üksnes juhul, kui kaasnevad rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid on kooskõlas HLÜ Riskisuga või on neid võimalik viia vastumeetmete rakendamisega aktsepteeritava tasemeni.
- 6.8** HLÜ juhatuse dokumenteerib riskihinnangu tulemused vähemalt kirjalikult taasesitatavas vormis.

7 HOOLSUSMEETMETE KOHALDAMISE KORD

- 7.1** Finantsteenuse osutamisel rakendavad HLÜ töötajad alljärgnevaid RahaPTS §-s 20 nimetatud hoolsusmeetmeid:
- 7.1.1** Kliendi või tehingus osaleva isiku isikusamasuse tuvastamine tema esitatud dokumentide ja andmete alusel ning esitatud teabe kontrollimine usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal, s.h sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil;
- 7.1.2** füüsilise või juriidilise isiku esindaja isikusamasuse ja esindusõiguse tuvastamine ning kontrollimine;
- 7.1.3** tegeliku kasusaaja tuvastamine ja tema isikusamasuse kontrollimiseks meetmete võtmine ulatuses, mis võimaldab HLÜ-l veenduda selles, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja, ja saab aru Kliendi omandi- ja kontrollstruktuurist;
- 7.1.4** ärisuhtest või tehingust arusaamine ja asjakohasel juhul selle kohta täiendava teabe hankimine, määrates muu hulgas kindlaks Kliendi püsiva asu-, tegevus- või elukoha, kutse- või tegevusala, olulisemad tehingupartnerid, maksetavad ja juriidilise isiku puhul ka kogemuse;
- 7.1.5** teabe hankimine asjaolu kohta, kas isik on Riikliku taustaga isik, tema pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik;
- 7.1.6** ärisuhte pidev jälgimine;
- 7.1.7** asjakohasel juhul Kliendi rikkuse päritolu kohta teabe kogumine.
- 7.1.8** HLÜ vastutav töötaja kohaldab Juhendi punktides 7.1.1 - 7.1.5 nimetatud hoolsusmeetmeid vähemalt:
- 7.1.8.1** ärisuhte loomisel;
- 7.1.8.2** rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, hoolimata ükskõik millisest RahaPTS-s nimetatud mööndusest, erandist või piirsummast;
- 7.1.8.3** isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või vastavate andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete ebapiisavuse või tõele mittevastavuse kahtluse korral.

- 7.1.9 HLÜ rakendab Kliendi suhtes kõiki Juhendi punktides 7.1.1 - 7.1.6 sätestatud hoolsusmeetmeid, kuid määrab nende kohaldamise ulatuse ja täpse viisi ning punktis 7.1.7 sätestatu kohaldamise vajaduse, lähtudes varem hinnatud või konkreetse ärisuhtega või isikuga seonduvatest rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest.

8 FÜÜSILISE ISIKU ISIKUSAMASUSE TUVASTAMINE ÄRISUHTE LOOMISEL

- 8.1** HLÜ tuvastab Kliendi ja asjakohasel juhul tema esindaja isikusamasuse ning säilitab isiku ja asjakohasel juhul tema esindaja kohta järgmised andmed:

- 8.1.1 nimi;
- 8.1.2 isikukood, selle puudumise korral sünniaeg ja -koht;
- 8.1.3 elu- või asukoht;
- 8.1.4 teave esindusõiguse ja selle ulatuse tuvastamise ja kontrollimise kohta, ning kui esindusõigus ei tulene seadusest, siis esindusõiguse aluseks oleva dokumendi nimetus, väljaandmise kuupäev ja väljaandja nimi või nimetus;
- 8.1.5 tegevusprofiil;
- 8.1.6 kutse ja tegevusala;
- 8.1.7 ärisuhte loomise eesmärgi ja iseloomu;
- 8.1.8 tegelik kasusaaja, kui selleks esineb vajadus vastavalt Juhendi punktile 8.9.

- 8.2** Füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamine ja kontrollimine toimub isikut tõendava dokumendi alusel. Isikusamasuse tuvastamist ja kontrolli viivad läbi Kliendiga vahetult kontaktis olevad HLÜ töötajad.

- 8.3** Vastutav töötaja fikseerib isiku elukoha ja kutse või tegevusala tema ütluste alusel.

- 8.4** Isikusamasuse tuvastamiseks kasutatavad dokumendid:

- 8.4.1 isikutunnistus;
- 8.4.2 digitaalne isikutunnistus;
- 8.4.3 elamisloakaart;
- 8.4.4 Eesti kodaniku pass;
- 8.4.5 diplomaatiline pass;
- 8.4.6 meremehe teenistusraamat;
- 8.4.7 välismaalase pass;
- 8.4.8 ajutine reisidokument;
- 8.4.9 pagulase reisidokument;
- 8.4.10 meresõidutunnistus;
- 8.4.11 tagasipöördumistunnistus;
- 8.4.12 tagasipöördumise luba;

- 8.4.13 välisriigis väljaantud kehtiv reisidokument;
- 8.4.14 juhiloa, millel on kasutaja nimi, foto või näokujutis, allkiri või allkirjakujutis ja sünniaeg või isikukood.
- 8.5** HLÜ vastutav töötaja hindab esitatud dokumendi:
- 8.5.1 kehtivust kehtivustähtaegade järgi;
- 8.5.2 isiku välist sarnasust ja ealist sobivust dokumendil kujutatud isiku välimusega;
- 8.5.3 isikukoodi vastavust soole ja vanusele;
- 8.5.4 välisriigi füüsilise isikutele antud koodides sisalduva informatsiooni osas dokumendi ehtsuses või isikusamasuses kahtlemise korral konsulteeritakse välisesinduse või muu pädeva asutusega.
- 8.6** Töötaja teeb esitatud dokumendist isikuandmete ja fotoga lehekülgedest koopia ning registreerib muud isiku kohta saadud andmed HLÜ infosüsteemis.
- 8.7** Töötaja ei tee dokumendist koopiat, kui HLÜ on sõlminud politsei- ja piirivalveametiga andmevahetuslepingu, mille alusel saab HLÜ teha päringuid isikut tõendavate dokumentide andmekogusse.
- 8.8** Riikliku taustaga isik
- 8.8.1 HLÜ töötaja lisaks isikusamasuse tuvastamine selgitab hoolsusmeetmete rakendamisel välja ka seda, kas tegemist on Riikliku taustaga isikuga või mitte.
- 8.8.2 Eelkõige tuvastatakse asjaolu, kas tegemist on Riikliku taustaga inimesega Kliendi poolt antud ütluste ja kinnituste põhjal. Kui töötajal on kahtlus, et hoolimata Kliendi väidetest on tegemist Riikliku taustaga isikuga, siis teeb töötaja esmase kontrolli, kasutades interneti otsingumootoreid või asjakohaseid andmebaase. Kui kahtlus püsib, siis pöördub töötaja edasiste juhiste saamiseks oma ülemuse poole, kes vajadusel konsulteerib Kontaktisikuga või HLÜ juhatajaga.
- 8.8.3 HLÜ töötaja teeb kindlaks ka Riikliku taustaga isikute lähedased kaastöötajad, ja perekonnaliikmed juhul, kui on alust arvata, et selline seotus on olemas.
- 8.9** Füüsilise isiku tegelikku kasusaajat peab tuvastama kahtluse korral, kui töötajal tekib tunne, et füüsilist isikut on palutud, meelitatud, ähvardatud, äraostetud või muul viisil kallutatud ärisuhte loomisele või tehingu tegemisele. Sellisel juhul peetakse isikut, kes teostab kontrolli füüsilise isiku üle, füüsilise isiku tegelikuks kasusaajaks.
- 8.10** Dokumentide ja andmete kontroll
- 8.10.1 HLÜ töötaja kontrollib isiku tuvastamiseks esitatud andmeid ja viiteid usaldusväärsete ja sõltumatute infoallikate vahendusel, sh avalikud registrid ja ametiasutused.
- 8.10.2 Andmete regulaarse kontrollimise eest vastutab HLÜ vastutav töötaja.
- 9 JURIIDILISE ISIKU ISIKUSAMASUSE TUVASTAMINE ÄRISUHTE LOOMISEL**
- 9.1** Juriidilise isiku tuvastamisel tuleb välja selgitada:
- 9.1.1 ärinimi;
- 9.1.2 registrikood;

- 9.1.3 asukoht ja tegevuskoht;
 - 9.1.4 andmed isiku õigusliku vormi ja õigusvõime kohta;
 - 9.1.5 juhatuse liikmete nimed ja nende volitused juriidilise isiku esindamisel;
 - 9.1.6 sidevahendite andmed;
 - 9.1.7 esindajate andmed, järgides seejuures Juhendi punktis 9.5 toodut;
 - 9.1.8 Riikliku taustaga isikute olemasolu;
 - 9.1.9 tegelike kasusaajate andmed, juhindudes allpool punktis 9.4 sätestatust.
- 9.2** Juriidilise isiku isikusamasus tuvastatakse registrikaardi alusel. Kui HLÜ-l on ligipääs äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või välisriigi asjakohaste registrite andmetele arvutivõrgu kaudu, ei pea käesoleva Klient registrikaart HLÜ-le esitama.
- 9.3** Vastutav töötaja teeb isiku esindajate andmeid sisalduvatest dokumentidest koopia ja registreerib juriidilise isiku kohta saadud andmed HLÜ infosüsteemis, eelkõige:
- 9.3.1 juriidilise isiku juhataja, välismaa äriühingute puhul juhatuse või muu seda asendava organi liikmete nimed ja nende volitused esindamisel;
 - 9.3.2 juriidilise isiku põhiline tegevusvaldkond;
 - 9.3.3 juriidilise isiku tegelike kasusaajate andmed (sh andmed kontserni kuuluvuse ning kontserni omanike- juhtimisstruktuuri kohta).
- 9.4** Tegeliku kasusaaja tuvastamine
- 9.4.1 Kui ühegi füüsilise isiku osalus või tuvastatav kontrolli määr ei ületa 25%, nõutakse informatsiooni nende osanike, aktsionäride, partnerite vm isikute kohta, kellel on juriidilise isiku tegevuse üle kontroll või muu oluline mõju.
 - 9.4.2 Kui isikusamasuse tuvastamisel esitatud dokumentides vm esitatud dokumentidest ei nähtu otseselt, kes on juriidilise isiku tegelik kasusaaja, siis registreeritakse vastavad andmed juriidilise isiku esindaja ütluste või tema omakäelise kirjaliku dokumendi alusel.
 - 9.4.3 Ütluste või omakäelise kirjaliku dokumendi alusel esitatud andmete õigsust kontrollitakse rakendatakse mõistlikke meetmeid, sh tehakse päringuid vastavatesse registritesse, nõutakse juriidilise isiku majandusaasta aruanne vm asjakohase dokumendi esitamist. Ütluste või omakäelise dokumendi aktsepteerimisel teavitab töötaja Klienti vastutusest, mis kaasneb eksitavate või valeandmete esitamisega.
- 9.5** Esindusõiguse tuvastamine ja kontroll
- 9.5.1 Vastutav töötaja peab tegema kindlaks, kas isik tegutseb enda või teise (füüsilise või juriidilise) isiku nimel. Kui isik tegutseb teise isiku nimel, peab töötaja selgitama ka selle isiku, kelle nimel tehinguid tehakse.
 - 9.5.2 Töötaja peab välja selgitama esindaja esindusõiguse aluse, ulatust ja kehtivuse aja.
 - 9.5.3 Volitatud ja seadusjärgsete esindajate puhul tuleb selgeks teha, kas esindaja tunneb esindatavat. Seejuures kontrollitakse mh, kas esindaja teab:
 - 9.5.3.1 tema poolt esindatava isiku tahteavalduste sisu ja eesmärgi;
 - 9.5.3.2 esindatava majandus- ja kutsetegevusest;

- 9.5.3.3 tehingute eesmärgi;
- 9.5.3.4 isiku tegevuspartneritest;
- 9.5.3.5 tehingus kasutatavate vahendite allika ning päritolu;
- 9.5.3.6 juriidilise isiku omanikeringi.

9.5.4 Esindaja kinnitab oma allkirjaga, et on teadlik ja veendunud esindatava tehingus kasutatavate vahendite allikast ning legaalsest päritolust.

9.6 Isikusamasuse tuvastamiseks kasutatud andmete/dokumentide ajakohastamise kord

9.6.1 HLÜ töötaja ajakohastab isikusamasuse tuvastamisel ja kontrollimisel saadud andmed vähemalt kaks (2) korda aastas, kõrgendatud riskitaseme puhul iga kolme (3) kuu tagant.

9.6.2 Ajakohastamiseks kasutab HLÜ töötaja alljärgnevaid viise ja meetmeid:

9.6.2.1 kontrollib andmeid üle avalikes andmekogudes ja registrites;

9.6.2.2 dokumendi kehtivuse lõppemisel kontakteerub Kliendiga ning nõuab dokumendi uuendatud versiooni esitamist.

10 HOOLSUSMEETMETE KOHALDAMINE LIHTSUSTATUD KORRAS

10.1 HLÜ töötaja kohaldab Juhendis nimetatud hoolsusmeetmeid rahapesu või terrorismi rahastamise väikse riski korral lihtsustatud korras, kui Kliendi riskiprofiil on madal ning HLÜ poolt koostatud riskihinnangus on tuvastatud, et selliste asjaolude korral on tegemist tavapärasest madalama rahapesu või terrorismi rahastamise olukorraga.

10.2 Enne Kliendi suhtes hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamist teeb HLÜ töötaja kindlaks, et ärisuhe, tehing või toiming on väiksema riskiga, ning sellisele tehingule, toimingule või Kliendile saab määrata tavapärasest madalama riskiastme. Eelkõige hindab HLÜ töötaja enne hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamist Juhendi punktides 4.3 ja 4.7 sätestatud väiksemale riskile viitavaid asjaolude esinemist ning rakendab neid eraldi alustena (s.t iga välja toodud asjaolu esinemine võimaldab Kliendi suhtes rakendada hoolsusmeetmeid lihtsustatud korras).

10.3 HLÜ kohaldab hoolsusmeetmeid lihtsustatud korras üksnes ulatuses, milles on tagatud tehingute ja ärisuhete piisav jälgimine, et oleks võimalik tuvastada ebatavalised tehingud ning võimaldada kahtlastest tehingutest teatamine.

10.4 Juhendi punktides 7.1.1 ja 7.1.2 sätestatud hoolsusmeetmete rakendamisel lihtsustatud korras võib Kliendi ja tema esindaja isikusamasust kontrollida usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal ärisuhte loomise ajal, kui seda on vaja, et äritegevuse tavapärast käiku mitte häirida.

10.5 Juhendi punktides 7.1.3 - 7.1.5 lihtsustatud korras rakendamisel võib finantsteenuse valida kohustuse täitmise ulatuse ning selleks kasutatud teabe allika ja andmete usaldusväärsest ja sõltumatust allikast kontrollimise vajaduse.

10.6 Juhendi punktis 7.1.6 sätestatud hoolsusmeetmeid võib lihtsustatud korras kohaldada, kui on tuvastatud väiksemat riski iseloomustav asjaolu ning kui on täidetud vähemalt järgmised tingimused:

10.6.1 Kliendiga on sõlmitud kirjalikus, elektroonilises või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kestvusleping;

- 10.6.2 HLÜ-le laekuvad ärisuhte raames maksed ainult konto kaudu, mis asub Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, mis on asutatud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kohaldatakse võrdväärseid nõudeid;
- 10.6.3 ärisuhtes tehtavate tehingute sissetulevate või väljaminevate maksete koguväärtus aastas ei ületa 15 000 eurot.
- 10.7** Tehingute puhul võib väikese riski kriteeriumina käsitleda asjaolu, et tehingust saadavat kasu ei realiseerita kolmanda isiku kasuna, välja arvatud surma, töövõimetuse, eelnevalt kindlaks määratud kõrge vanuseni jõudmise või muu sarnase sündmuse korral.
- 10.8** Hoolsusmeetmeid ei kohaldata lihtsustatud korras, kui töötajal on tekkinud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus.
- 11 HOOLSUSMEETMETE KOHALDAMINE TUGEVDATUD KORRAS**
- 11.1** HLÜ kohaldab hoolsusmeetmeid tugevdatud korras, et asjakohaselt juhtida ja maandada tavapärasest kõrgemat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski.
- 11.2** Hoolsusmeetmeid kohaldatakse tugevdatud korras, alati kui:
- 11.2.1 isikusamasuse tuvastamisel või Kliendi poolt esitatud teabe kontrollimisel tekib kahtlus esitatud andmete tõele vastavuses või dokumentide ehtsuses või tegeliku kasusaaja või tegelike kasusaajate tuvastamises;
- 11.2.2 tehingus osaleja on Riikliku taustaga isik (välja arvatud Eesti Riikliku taustaga isik), tema pereliige või lähedane kaastöötaja;
- 11.2.3 tehingus osaleja on pärit Suure riskiga kolmandast riigist, tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on Suure riskiga kolmandas riigis;
- 11.2.4 tehingus osaleja on pärit sellisest riigist või territooriumilt või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on riigis või territooriumil, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järeldaruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukoja soovitustega, või mida loetakse Madala maksumääraga territooriumiks.
- 11.2.5 HLÜ poolt käesoleva Juhendi punkti 3 alusel koostatud riskihinnangus või Kliendile määratud riskiprofiilis on tuvastatud, et selliste asjaolude korral on tegemist tavapärasest suurema rahapesu või terrorismi rahastamise olukorraga.
- 11.3** Enne Kliendi suhtes hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamist teeb HLÜ töötaja kindlaks, et ärisuhe, tehing või toiming on suurema riskiga, ning sellisele tehingule, toimingule või Kliendile saab määrata tavapärasest kõrgema riskiastme. Eelkõige hindab HLÜ töötaja enne hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamist lisaks punktis 11.2 nimetatud olukorra esinemisele ka Juhendi punktides 4.3, 4.9, 4.6 ja nimetatud suuremale riskile viitavaid asjaolude esinemist ning rakendab neid eraldi alustena (s.t iga välja toodud asjaolu esinemine nõuab Kliendi suhtes hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamist).
- 11.4** Tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamisel järgitakse vähemalt ühte järgmistest täiendavatest hoolsusmeetmetest:
- 11.4.1 isikusamasuse tuvastamine ja esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast või Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuselt või välisriigi krediidasutuse filiaalilt või krediidasutuselt, kes on registreeritud või kellel on tegevuskoht Euroopa

Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad RahaPTS-s sätestatuga võrdväärsed nõuded;

- 11.4.2 lisameetmete võtmine esitatud dokumentide ehtsuses ja nendes sisalduvate andmete õigsuses veendumiseks, muu hulgas nende notariaalse või ametliku kinnitamise nõudmine või andmete õigsuse kinnitamine dokumendi välja andnud eelmises punktis nimetatud krediidasutuse poolt;
 - 11.4.3 täiendava teabe kogumine ärisuhte või tehingu eesmärgi ja olemuse kohta ning esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
 - 11.4.4 täiendava teabe ja dokumentide kogumine tehingute tegeliku teostamise kohta ja tehingus kasutatavate vahendite allika ja päritolu tuvastamiseks, et välistada tehingute näilisus;
 - 11.4.5 tehinguga seotud esimese makse tegemine konto kaudu, mis on avatud tehingus osaleva isiku või Kliendi nimel krediidasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad RahaPTS-s sätestatuga võrdväärsed nõuded;
 - 11.4.6 Kliendi või tema esindaja suhtes hoolsusmeetmete kohaldamine temaga samas kohas viibides.
- 11.5** Tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamise korral kohaldab HLÜ tavapärasest sagedamini ärisuhte seiret ja hindab uuesti Kliendi riskiprofiili hiljemalt kuus kuud pärast ärisuhte loomist.
- 12 TÄIENDAVID HOOLSUSMEETMED SUURE RISKIGA KOLMANDAS RIIGIS TEGUTSEVA ISIKUGA TEHTAVATE TEHINGUTE PUHUL**
- 12.1** Kui HLÜ puutub oma majandus-või kutsetegevuses tehtava tehingu või Kliendi kaudu kokku Suure riskiga kolmanda riigiga kohaldab ta järgmisi hoolsusmeetmeid:
- 12.1.1 lisateabe hankimine Kliendi tegeliku kasusaaja kohta;
 - 12.1.2 lisateabe hankimine ärisuhte planeeritava sisu kohta;
 - 12.1.3 teabe hankimine Kliendi tegeliku kasusaaja rahaliste vahendite ning rikkuse päritolu kohta;
 - 12.1.4 teabe hankimine planeeritud või teostatud tehingute põhjuste kohta;
 - 12.1.5 juhatuse loal saamine ärisuhte loomiseks või selle jätkamiseks;
 - 12.1.6 ärisuhte seire tõhustamine, suurendades kohaldatavate kontrollimeetmete arvu ja tihedust ning valides tehingute näitajad, mida täiendavalt kontrollitakse;
 - 12.1.7 maksete tegemise nõudmine üksnes Kliendi nimel olevalt kontolt Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või võrdväärsed nõudeid rakendava kolmanda riigi krediidasutusest.
- 12.2** HLÜ ei loo ärisuhte isikuga, kelle elu-või asukoht on Suure riskiga kolmandas riigis. HLÜ töötaja teatab oma otsesele ülemusele kohe, kui HLÜ puutub oma majandus-või kutsetegevuses tehtava tehingu või Kliendi (läbi esindaja või tegeliku kasusaaja) kaudu kokku Suure riskiga kolmanda riigiga, kes seejärel teavitab sellest Kontaktisikut, kes otsustab edasiste sammude kohaldamise ja nende ulatuse.

13 ÄRISUHETE LOOMINE RIIKLIKU TAUSTAGA ISIKUGA

13.1 Riikliku taustaga isikute puhul rakendatakse täiendavalt alljärgnevaid hoolsusmeetmeid:

- 13.1.1 Kliendilt vajaliku täiendava informatsiooni küsimine, tegemaks kindlaks varanduse ja rahaliste vahendite allikad, mida ärisuhete või tehingu raames kasutatakse;
- 13.1.2 andmete kontrollimine või päringute tegemine vastava riigi riigiasutuste andmebaasidesse ja internetis saadavate andmete otsimine ja kontroll;
- 13.1.3 päringute tegemine või andmete kontrollimine Kliendi või isiku asukohamaa vastavate järelevalveasutuste või institutsioonide veebilehtedelt.

13.2 Riikliku taustaga isikuga ärisuhte loomise otsustab HLÜ juhatus.

13.3 Andmeid kontrolliv töötaja informeerib juhatust siis, kui Klient või tegelik kasusaaja osutub hiljem või saab Riikliku taustaga isikuks.

13.4 Riikliku taustaga isikuga loodud ärisuhetes rakendatakse regulaarset tugevdatud kontrolli. Regulaarset tugevdatud kontrolli rakendatakse ka pärast isiku Riikliku taustaga isikuna tegevuse lõpetamist, kui tulenevalt riskipõhise lähenemise põhimõttest nimetatud isikuga kaasneb endiselt kõrgendatud risk.

13.5 Riikliku taustaga isiku osas rakendatakse täiendavaid hoolsusmeetmeid vähemalt 12 kuud pärast seda, kui Riikliku taustaga isik ei täida talle antud olulisi avalikke ülesandeid.

13.6 HLÜ võib jätta käesolevas punktis 13 nimetatud täiendavad hoolsusmeetmed rakendamata, kui Kliendi näol on tegemist Eesti Vabariigi Riikliku taustaga isikuga ning puuduvad muud tavapärasest kõrgemale riskile viitavad asjaolud.

14 ÄRISUHTE JA TEHINGU EESMÄRK JA OLEMUS, EDASINE JÄLGIMINE

14.1 Vastutav töötaja teeb kindlaks ärisuhte ja tehingu eesmärgi ja olemuse tuginedes alljärgnevatele andmetele:

- 14.1.1 Kliendi poolt ärisuhte loomisel või tehingu teostamisel antud kinnitused;
- 14.1.2 Kliendi tegevuseprofiili ja tegevusvaldkonna kohta saadud andmed.

15 "TUNNE OMA KLIENTI" PÕHIMÖTTE KOHALDAMINE

15.1 „Tunne oma klienti” põhimõte

- 15.1.1 „Tunne oma klienti” põhimõte tähendab asjakohase informatsiooni ja andmete kogumine Kliendi kohta, sh lisaks isikusamasuse tuvastamisele ka Kliendi tegevusprofiili, tema tegevuse eesmärgi, tegeliku kasusaaja ja vajadusel ka tehingus kasutatavate allikate ja päritolu tuvastamine, mis võimaldavad HLÜ-l hinnata, kas Kliendi poolt sooritatud tehingud vastavad tema põhitegevusele ja/või maksetavadele ning otsustada, kas tegemist on tavapärase või kahtlase või ebahariliku tehinguga.

- 15.1.2 HLÜ töötaja valib „tunne oma klienti” põhimõtte rakendamise sobiva ulatuse vastavalt riskipõhise lähenemise printsiibi järgi konkreetsele ärisuhtele või tehingule omastatud riskiastmele.

15.2 Selleks, et tulemuslikult ja kiiresti kindlaks teha, kas tegemist on (i) Riikliku taustaga isiku, (ii) isikuga, kelle elu- või asukoht on Suure riskiga kolmandas riigis või Madala maksumääraga territooriumil, (iii) isikuga, kelle tegevuse kohta on eelnevalt teada kahtlus, et ta võib olla seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega, (iv) isikuga, kelle suhtes rakendatakse rahvusvahelisi sanktsioone või (v) isikuga, kellega tehakse tehing sidevahendite abil, kasutab vastutav töötaja

asjakohtaste veebilehekülge ja andmebaase. Vajalike andmebaaside kättesaadavuse ja nende kasutamise eest (sh ligipääsu tagamise ja vajaliku koolitamise eest) vastutab ja seda korraldab rahapesu tõkestamise reeglite täitmise üles seadmise ja kontrolli eest vastutav juhatuse liige.

15.3 „Tunne oma klienti“ põhimõtte kohaldamiseks tuleb vastutaval töötajal:

- 15.3.1 rakendada meetmeid Kliendi tegevusvaldkonna ja tegevusprofiili väljaselgitamiseks, sh
- 15.3.2 ärisuhte loomisel või tehingu tegemisel Kliendi käest andmete küsimine;
- 15.3.3 avalike andmebaaside ja registrite kontroll (nt MTR);
- 15.3.4 jälgida, analüüsida ja eristada Kliendi poolt HLÜ-s ning HLÜ-ga samasse kontserni kuuluvate finantsasutustes tehtud tehingud;
- 15.3.5 juhul, kui vastutaval töötajal on madala riskiastmega tehinguga seoses tekkinud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus, tuleb kohaldada tugevdatud hoolsusmeetmed vastavalt Juhendi punktis 11 sätestatule.

15.4 Ärisuhte seire peab hõlmama vähemalt järgmist:

- 15.4.1 ärisuhtes tehtud tehingute kontrollimist, tagamaks, et tehingud on kooskõlas HLÜ teadmistega Kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist;
- 15.4.2 hoolsusmeetmete kohaldamise käigus kogutud asjaomaste dokumentide, andmete või teabe regulaarne ajakohastamist;
- 15.4.3 tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu tuvastamist;
- 15.4.4 suurema tähelepanu pööramist ärisuhtes tehtavatele tehingutele, Kliendi tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad kuritegelikule tegevusele, rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille seotus rahapesu või terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sealhulgas keerukatele, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingutele ja tehingumustritele, millel ei ole mõistlikku või nähtavat majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik, s.h nende tehingute olemuse, põhjuse ja tausta välja selgitamist, samuti muu teabe kogumist tehingute sisu mõistmiseks;
- 15.4.5 suurema tähelepanu pööramist ärisuhtele või tehingule, kui Kliendi esindaja või tegelik kasusaaja on pärit Suure riskiga kolmandast riigist või Juhendi punktis 4.6 nimetatud riigist või territooriumilt või tal on nimetatud riigi kodakondsus või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on nimetatud riigis või territooriumil.

15.5 Ärisuhte jälgimisel peavad töötajad:

- 15.5.1 jälgima ja silmas pidama rahapesu andmebüroo poolt välja antud rahapesu kahtlusega tehingute nimekirja⁴;
- 15.5.2 kontrollima Kliendi poolt tehtud tehinguid sagedusega, mis vastab Kliendi riskiastmele, pidades silmas, et madala riskiastmega Klientide puhul tuleks kontrolli teostada vähemalt kord aastas kõrge riskiastmega Kliendi puhul tuleks kontrolli teostada iga tehingu puhul;
- 15.5.3 teavitama Kontaktisikut igast rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega tehingust;

⁴ Rahapesu andmebüroo soovituslik juhend rahapesu kahtlusega tehingute tunnuste kohta on kättesaadav siit: <https://www.politsei.ee/dotAsset/258252.pdf>

15.5.4 muutma vajadusel Kliendi riskiastet;

16 TEHINGU TEGEMISEST KEELDUMINE JA ÄRISUHTE LÕPETAMINE

- 16.1** Olukorras, kus HLÜ töötajal tekib ärisuhte hoolsusmeetmete käigus kogutud dokumentidele tuginedes kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega või selle katsega, või kui töötaja kahtlustab, et isik on rahvusvahelise sanktsiooni subjekt, on ärisuhte loomine keelatud.
- 16.2** HLÜ ei loo ärisuhet isikuga, (ärisuhte loomine ja tehingu tegemine on keelatud), kes on avalik-õiguslik isik, Eesti e-resident või kui isiku elu- või asukoht ei ole Eestis.
- 16.3** HLÜ ei loo ärisuhet (ärisuhte loomine ja tehingu tegemine on keelatud), kui tehingus või ametitoimingus osalev isik või Klient, vaatamata sellekohasele nõudmisele, ei esita käesoleva Juhendi punktides 7.1.1-7.1.6 nimetatud hoolsusmeetmete täitmiseks nõutavaid dokumente ja asjakohast teavet või kui esitatud dokumentide põhjal töötajal tekib kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega.
- 16.4** HLÜ-l on õigus keelduda tehingu tegemisest, kui tehingus osalev isik või Klient, vaatamata sellekohasele nõudmisele, ei esita käesoleva Juhendi punktides 7.1.1-7.1.6 nimetatud asjaolude tuvastamiseks nõutavaid dokumente ja asjakohast teavet või tehingu objektiks oleva vara legaalselt päritolu tõendavaid andmeid ja dokumente või kui esitatud andmete ja dokumentide põhjal tekib kohustatud isikul kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega.
- 16.5** Kui majandustegevuses tehtavas tehingus osalev isik või Klient ei esita, hoolimata sellekohasest nõudmisest, käesoleva Juhendi punktides 7.1.1-7.1.6 sätestatud kohustuse täitmiseks vajalikke dokumente või asjakohast teavet, loetakse see oluliseks lepingurikkumiseks ning HLÜ-l on kohustus ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda.
- 16.6** Ärisuhte loomine või tehingu tegemine on keelatud isikuga, kelle kapitali moodustavad esitajaaktsiad või muud esitajaväärtpaberid.
- 16.7** Tehingu tegemisest või ärisuhte loomisest keeldumise korral ning ärisuhte aluseks oleva kestvuslepingu erakorralise ülesütlemise korral peab vastutav töötaja registreerima ja säilitama selgituse keeldumise või ülesütlemise täpsemate asjaolude kohta ning muu teavitamiskohustuse aluseks oleva teabe vastavalt käesolevas Juhendis toodud andmete kogumise ja säilitamise korrale (vastavalt käesoleva Juhendi punktis 19 sätestatule).
- 16.8** Ärisuhte loomine või tehingu tegemine käesoleva Juhendi punktis 16 sätestatud juhtudel on lubatud, kui HLÜ on kirjeldatud asjaoludest teavitanud Rahapesu andmebürood Juhendi punktis 20 sätestatud korras ja saanud Rahapesu andmebüroolt konkreetse juhise ärisuhet, ärisuhte loomist või tehingu tegemist jätkata.
- 16.9** Kui HLÜ keeldub ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest või ütleb erakorraliselt üles ärisuhte aluseks oleva kestvuslepingu Juhendi punktis 16 sätestatud alustel ja isik on kandnud HLÜ kontole rahalisi vahendeid, siis kannab HLÜ ülekantud vahendid tagasi üksnes Kliendi kontole, mis on avatud Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad võrdväärsed nõuded. Vara võib kanda muule kui Kliendi kontole üksnes juhul kui sellest on teavitatud Rahapesu andmebürood vähemalt seitse päeva ette ja Rahapesu andmebüroo ei anna teistsugust korraldust.
- 16.10** Punktis 16 sätestatu võib kohaldamata jätta üksnes seaduses sätestatud alustel.

17 RAHVUSVAHELISTE SANKTSIOONIDE SUBJEKTID

- 17.1** Rahvusvahelise sanktsiooni subjektiks on füüsiline või juriidiline isik, asutus, seltsing või mis tahes muu üksus, kes on otseselt nimetatud rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas või rakendavas õigusaktis ja kelle suhtes võetakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud meetmeid.
- 17.2** Rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise eest vastutavaks isikuks on juhatuse poolt määratud Kontaktisik. HLÜ juhtkond või selleks volitatud muu isik edastab Kontaktisiku kontaktandmed Rahapesu andmebüroole.
- 17.3** Töötajad võtavad rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestava või rakendava õigusakti jõustumisel meetmeid sellest tulenevate kohustuste täitmiseks ning näitavad vajalikku hoolsust, et tagada rahvusvahelise finantssanktsiooni eesmärgi saavutamine ja vältida sanktsiooni rikkumist.
- 17.4** Vastutav töötaja pöörab erilist tähelepanu HLÜ-ga ärisuhtes oleva või tehingut või toimingut tegeva isiku, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandava isiku tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad võimalusele, et isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt.
- 17.5** Kui vastutaval töötajal on kahtlus või ta teab, et HLÜ-ga ärisuhtes olev või tehingut või toimingut tegev isik, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandav isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, annab töötaja rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamisest, sellekohasest kahtlusest ja võetud meetmetest viivitamata teada rahapesu andmebüroole.
- 17.6** Kui HLÜ-ga ärisuhtes olev või tehingut või toimingut tegev isik, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandav isik keeldub lisateavet andmast või selle abil ei ole võimalik kindlaks teha, kas isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, keeldub selle eest vastutav isik tehingu või toimingu tegemisest ja teavitab sellest Kontaktisikut, kes võtab rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestavas või rakendavas õigusaktis sätestatud meetmeid ning teavitab oma kahtlusest ja meetmete võtmisest viivitamata rahapesu andmebürood.
- 17.7** Kontaktisik on kohustatud korrapäraselt jälgima Rahapesu andmebüroo veebilehte aadressil <https://www.politsei.ee/et/organisatsioon/rahapesu/finantssanktsiooni-subjekti-otsing-ja-muudatused-sanktsioonide-nimekirjas/>, et kontrollida muudatusi finantssanktsiooni subjektide nimekirjas ja finantssanktsioone kehtestavates õigusaktides ning võtab viivitamata kasutusse rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestavas või rakendavas õigusaktis sätestatud meetmeid, et tagada rahvusvahelise finantssanktsiooni eesmärgi saavutamine ja vältida rahvusvahelise finantssanktsiooni rikkumist.
- 17.8** Rahvusvahelist finantssanktsiooni kehtestava või rakendava õigusakti jõustumisel, selle muutmisel, kehtetuks tunnistamisel või kehtivusaja lõppemisel kontrollib Kontaktisik või Kontaktisiku poolt volitatud isik viivitamata, kas HLÜ-ga ärisuhtes olev või tehingut või toimingut tegev isik, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandav isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, kelle suhtes finantssanktsioon kehtestatakse, muudetakse või lõpetatakse.
- 17.9** Vastutav töötaja pöörab tähelepanu isikuandmeid moonutatavatele teguritele. Isikuandmeid moonutatavateks teguriteks on järgmised isikuandmete ja -nimede tõlkimisel, käsitlemisel või töötlemisel tekkida võivad vead või erinevused:
- 17.9.1** võõrnimede transkribeerimine, sh: vene ja skandinaavia nimede latiniseerimise erinevused;
- 17.9.2** mitmest sõnast koosneva nime või nimetuse sõnade erinev järjekord, nt AS TOOMAS RAMM või RAMM TOOMAS AS;
- 17.9.3** diakriitikutega tähtede (täppidega või rõhuasetustega tähtede) asendamine teiste tähtedega või nende (osaline) ärajätmine;

17.9.4 kaksiktähtede ja võõrtähtede asendamine teiste tähtedega või nende (osaline) ärajätmine:

- kaksiktähtede asendamine ühekordsega (ja vastupidi) nt METALL või METAL;
- tähtede F, Š, Z, Ž, C ... asendamine teiste tähtede või täheühenditega nt FARMA või PHARMA, CRISTAL või KRISTAL;
- võõrtähtede W, Q, X, Y ... asendamine teiste tähtedega, nt WOX QYIT või VOKS KÜIT.

17.9.5 lühendite kasutamine;

17.9.6 numbrite õigekirjutamine tekstis, nt 2 FAST 4 YOU või TWO FAST FOUR/FOR/ YOU;

17.9.7 täiend- ja eessõnade (-tähtede, -liideste) kasutamine/mittekasutamine;

17.9.8 muud tegurid:

17.9.8.1 inimlikust eksimusest tulenevad vead;

17.9.8.2 kõva ja pehme hääliku vahetamine, nt AS GAASI KÜTE või AS KAASI GÜTE;

17.9.8.3 nime või selle osa esinemine teise nime sees või selle osana.

17.10 Juhatuse poolt määratud Kontaktisik kogub ja säilitab viie aasta jooksul järgmisi andmeid:

17.10.1 kontrollimise aeg;

17.10.2 kontrollitud isiku nimi;

17.10.3 kontrollimise tulemused;

17.10.4 võetud meetmed.

18 TEGEVUSE EDASIANDMINE

18.1 HLÜ võib anda isikusamasuse tuvastamise kohustust edasi kolmandale isikule, kes on:

18.1.1 RahaPTS tähenduses kohustatud isik;

18.1.2 organisatsioon, ühendus või liit, mille liikmeteks on RahaPTS tähenduses kohustatud isikud; või

18.1.3 muu isik, kes kohaldab RahaPTS-s sätestatud hoolsusmeetmeid ja andmete säilitamise nõudeid ning kes on või on valmis olema nõuete täitmise osas Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis rahapesu tõkestamise alase või finantsjärelvalve all.

18.2 HLÜ ei anna tegevusi edasi isikule, kes on asutatud Suure riskiga kolmandas riigis.

18.3 Tegevust antakse edasi üksnes kolmandatele isikutele, kellel on vajalikud teadmised ja oskused või eeldused nende teadmiste ja oskuste omandamiseks ning kes on võimelised täitma RahaPTS-s ja Juhendis ettenähtud kohustusi. Tegemise edasiandmisel teavitab HLÜ kolmandat isikut kõigist seadustest, seaduste alusel antud muudest õigusaktidest, asjakohasest Finantsinspeksiooni ja Rahapesu andmebüroo juhenditest ja Juhendist tulenevatest nõuetest ning jätab endale õiguse nõuete täitmist kontrollida. HLÜ jätab endale õiguse kolmanda isiku poolt ülesannete täitmisel puuduste esinemisel kolmanda isikuga sõlmitud leping üles öelda.

18.4 Vastava vajaduse korral pakub HLÜ kolmandale isikule (ja tema töötajatele) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alast koolitust, mida viib läbi vastutav töötaja või HLÜ poolt määratud muu vastava ala asjatundja. HLÜ võib võimaldada kolmandal isikul (ja tema töötajatel)

osaleda HLÜ töötajatele korraldataval koolitusel, kui pooled selles kokku lepivad. Kui vajadus kolmanda isiku koolitamiseks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alal on vähene, peab HLÜ selgitama kolmandale isikule vähemalt Juhendis toodud nõudeid ning Juhendi muutmisel, rahvusvahelise praktika või õigusaktide muutumisel teavitama sellest ka kolmandat isikut.

18.5 Nii kolmanda isiku sobivuse kui ka koolitamise vajaduse hindamisel lähtutakse tema tavapärasest kutse- ja majandustegevusest ja kolmanda isiku või tema töötajate peamistest tööülesannetest, haridusest ning muudest asjaoludest, mis võivad viidata isiku puudulikele teadmistele või võimalustele edasiantud tegevuste teostamiseks.

18.6 HLÜ annab tegevusi edasi üksnes viisil, mis ei kahjusta tema enda või tema Klientide õigustatud huve, tema enda tegevust ega RahaPTS-s ja käesolevas Juhendis sätestatud kohustuste täitmist, samuti tema üle Riikliku järelevalve teostamist. Seejuures juhindub HLÜ tööülesannete edasiandmisel vähemalt järgmistest tingimustest:

18.6.1 HLÜ juhid ei tohi edasiandmisel delegeerida oma vastutust;

18.6.2 edasiandmine ei tohi kahjustada HLÜ Klientide huve ning suhted Klientidega ja kohustused Klientide ees ei tohi edasiandmise tõttu muutuda;

18.6.3 edasiandmine ei tohi olla vastuolus tingimustega, millele HLÜ peab tegevusloa saamiseks ning tegevusloaga kooskõlla jäämiseks vastama;

18.6.4 edasiandmine ei tohi tühistada ega muuta mis tahes muid tingimusi, mille alusel HLÜ tegevusluba anti.

18.7 Tegevuse edasiandmiseks sõlmib HLÜ kolmanda isikuga kirjaliku lepingu, millega tagatakse:

18.7.1 et tegevuse edasiandmine ei takista HLÜ tegevust ega RahaPTS-s või Juhendis sätestatud kohustuste täitmist;

18.7.2 et kolmas isik täidab kõiki HLÜ kohustusi, mis tegevuse edasiandmisega seonduvad;

18.7.3 et tegevuse edasiandmine ei takista HLÜ üle järelevalve tegemist;

18.7.4 et Rahapesu andmebürool on võimalik HLÜ kaudu teha järelevalvet edasiantud tegevust teostava isiku üle, sealhulgas kohapealse kontrolli või muu järelevalvemeetme kaudu;

18.7.5 tegevust teostava isikul vajalike teadmiste ja oskuste olemasolu ning võime täita RahaPTS-s ja Juhendis sätestatud nõudeid;

18.7.6 HLÜ õigus piiranguteta kontrollida RahaPTS-s ja Juhendis sätestatud nõuete täitmist;

18.7.7 RahaPTS-st ja Juhendist tulenevate nõuete täitmiseks kogutavate dokumentide ja andmete säilitamine ning HLÜ nõudmisel Kliendi ja tema tegeliku kasusaaja tuvastamisega seotud dokumentide või muude asjakohaste dokumentide koopiate viivitamatu üleandmine või pädevale asutusele esitamine.

18.8 Isikusamasuse tuvastamisel teavitab kolmas isik viivitamata rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusest kontaktisikut, kes teavitab Rahapesu andmebürood vastavalt käesolevas Juhendis sätestatule.

18.9 Kolmandal isikul on kohustus talle delegeeritud kohustusi täites kohaldada Juhendis toodud hoolsusmeetmeid ning andmete kogumise ja säilitamise nõudeid, mida kohaldatakse ka HLÜ vastutava töötaja poolt.

18.10 Käesolevat Juhendit kohaldab kolmas isik, kellele tegevus on edasi antud, samadel alustel vastutava töötajaga. Kolmas isik (või tema töötaja) kinnitab Juhendiga tutvumist allkirjaga.

- 18.11** HLÜ teavitab rahapesu andmebürood tegevuse edasiandmise lepingu sõlmimisest vähemalt 2 tööpäeva enne lepingu sõlmimist. Teavituses märgib HLÜ muu hulgas edasiantud tegevuse ulatuse. Rahapesu andmebüroo nõudmisel esitab HLÜ Rahapesu andmebüroole tegevuse edasiandmise lepingu.

19 ANDMETE KOGUMISE JA SÄILITAMISE KORD

19.1 Kasutatud andmete säilitamine

- 19.1.1 Vastutav töötaja säilitab Juhendi punktis 3.3 nimetatud Kliendi isikusamasuse tuvastamiseks kasutatud andmed ja dokumendid selliselt, et on võimaldatud nende kirjalikku taasesitamist vähemalt järgmises ulatuses:

19.1.1.1 Juhendi punktis 3.3.2.1 ja 3.3.3.1 nimetatud andmed;

19.1.1.2 koopia isikusamasuse tuvastamiseks kasutatud dokumendist;

19.1.1.3 andmete ja dokumentide esitamise või ajakohastamise viis, aeg ja koht;

19.1.1.4 isikusamasuse tuvastamisel kogutud muud andmed ja viide sellele, kas andmeid koguti ärisuhte loomiseks, sealhulgas konto avamisega seoses, või muu teenuse kasutamiseks, mis ei eelda konto avamist;

19.1.1.5 teave ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest keeldumise või ärisuhte lõpetamise asjaolude kohta;

19.1.1.6 Kliendi algatusel tehingu tegemisest või ärisuhte loomisest loobumise asjaolud, kui loobumine on olnud seotud hoolsusmeetmete kohaldamisega;

19.1.1.7 selle töötaja nimi ja ametinimetus, kes isikusamasuse tuvastas, andmeid kontrollis või ajakohastas.

19.1.2 Säilitatud peab olema andmeid ajakohastanud töötaja nimi ja ametinimetus.

19.2 Andmete registreerimine

- 19.2.1 Kõigi tehingute või toimingute kohta registreeritakse nii tehingu või toimingu sisu kui ka tehingu või toimingu aeg või ajavahemik. Isikusamasuse tuvastamisel ja esitatud teabe kontrollimisel registreeritakse vastav toiming kontrollimise läbiviimise kuupäeva või ajavahemiku seisuga.

19.2.2 Tehingu kohta registreeritakse:

19.2.2.1 Kliendi poolt kasutatava konto number, konto tüüp, konto omaniku nimi ning pank, kus vastav konto avatud on;

19.2.2.2 tehingu vääring;

19.2.2.3 maksevahenduse korral maksja nimi, maksja maksekonto number ja maksja aadress, ametliku isikut tõendava dokumendi number, Kliendinumbr või sünniaeg ja -koht;

19.2.2.4 iga kande teostamise kuupäev ja kande selgitus.

19.3 HLÜ registreerib täiendavalt järgmise teabe:

- 19.3.1 HLÜ poolt Kliendiga ärisuhte loomisest keeldumise asjaolud;

- 19.3.2 Kliendiga ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest loobumise asjaolud, kui loobumine on seotud HLÜ poolt hoolsusmeetmete kohaldamisega;
- 19.3.3 kogu kogutud teabe, kui infotehnoloogiliste vahendite abil ei ole võimalik hoolsusmeetmeid kohaldada;
- 19.3.4 ärisuhte lõpetamise asjaolud seoses hoolsusmeetmete kohaldamise võimatusega;
- 19.3.5 rahapesu kahtlusega tehingutega seotud asjaolud.

19.4 Andmete säilitamise tähtsajad

- 19.4.1 Andmeid ärisuhte kohta (s.h hoolsusmeetmete kohaldamisega seotud kirjavahetuse, ärisuhte seire jooksul kogutud dokumendid, ja andmed kahtlaste või ebatavaliste tehingute või asjaolude kohta, millest rahapesu andmebürood ei teavitatud) säilitatakse vähemalt viis aastat ärisuhte lõppemisest arvates.
- 19.4.2 Andmeid tehingu kohta säilitatakse vähemalt viis aastat tehingu tegemist arvates.
- 19.4.3 Andmeid Rahapesu andmebüroo ees teavitamiskohustuse täitmise kohta säilitatakse vähemalt viis aastat teavitamiskohustuse täitmisest arvates.
- 19.4.4 HLÜ tagab kogutud andmete kustutamise pärast nende säilitamise tähtsaja lõppemist, välja arvatud juhul kui pikem säilitamise tähtaeg tuleb seadusest, muust õigusaktist või ettekirjutusest.

19.5 Isikuandmete kaitse

- 19.5.1 Ärisuhte loomisel ja selle jooksul kogutud andmeid kasutatakse üksnes käesolevas korras sätestatud kohustuste täitmiseks ning neid andmeid ei kasutata muudel viisidel või käesolevas korras sätestamata eesmärkidel, välja arvatud, kui Klient on andnud oma nõusoleku andmete kasutamiseks muudel eesmärkidel.
- 19.5.2 Enne ärisuhte loomist esitatakse potentsiaalsele Kliendile HLÜ poolt isikuandmete töötlemist puudutav teave. Selle teabe hulgas esitatakse ka üldine teave HLÜ kohustuste kohta isikuandmete töötlemisel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.
- 19.5.3 HLÜ rakendab käesolevast korrast tulenevate nõuete kohaldamisel kõiki isikuandmete kaitse reegleid, mis on sätestatud isikuandmete kaitse seaduses.

20 TEATAMISKOHUSTUSE TÄITMISE KORD

- 20.1 Olukorras, kus suhetes Kliendiga ilmnevad asjaolud, mis on ebaharilikud või mille puhul HLÜ töötajal tekib rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus, tuleb sellest viivitamatult teatada HLÜ juhatuse poolt määratud kontaktisikule, kes otsustab informatsiooni viivitamatu edastamise Rahapesu andmebüroole. Kontaktisik peab Rahapesu andmebürood teavitama viivitamata, kuid mitte enam kui kahe tööpäeva jooksul rahapesu kahtluse tuvastamisest arvates. Muuhulgas tuleb Rahapesu andmebürood teavitada, kui vastutav isik on keeldunud ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest või lõpetanud erakorraliselt ärisuhte hoolsusmeetmete kohaldamiseks vajaliku informatsiooni esitamisest keeldumise tõttu või esitamata jätmise tõttu, sõltumata sellekohasest nõudest.
- 20.2 Rahapesu andmebürood peab punkti 20.1 sätestatud korras teavitama ka järgmiste asjaolude esinemise korral:
 - 20.2.1 ärisuhte loomine, tehing või toiming või teenuse osutamine jääb teostamata;

- 20.2.2 ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest keeldutakse hoolsusmeetmete kohaldamise võimatuse tõttu;
- 20.2.3 ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest keeldutakse, sest isiku kapitali moodustavad esitaja aktsiad või muud esitajaväärtpaberid;
- 20.2.4 Klient ei esita, vaatamata sellekohasele nõudmisele, dokumente ja asjakohast teavet või tehingu objektiksoleva vara päritolu tõendavaid andmeid või dokumente või esitatud andmete ja dokumentide põhjal tekib kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega;
- 20.2.5 igast tehingust, kus rahaline kohustus suurusega 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul.
- 20.3** Kontaktisikuks määratakse HLÜ töötaja, kes vastab RahaPTS-s kontaktisikule esitatavatele nõuetele. Kontaktisik allub otse HLÜ juhatusele. Kontaktisiku ülesanneteks on:
- 20.3.1 HLÜ tegevuses ilmnevatele ebaharilikele või rahapesu kahtlusega tehingutele või või terrorismi rahastamisele viitava teabe kogumise korraldamine ja analüüsimine;
- 20.3.2 teabe edastamine rahapesu andmebüroole rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral;
- 20.3.3 kord kvartalis HLÜ juhatusele kirjalike ülevaadete esitamine Juhendi täitmise kohta;
- 20.3.4 muude kohustuste täitmine, mis on Juhendiga või mistahes seadustega kontaktisikule antud.
- 20.4** Peamised tingimused, millest tuleb kahtlaste ja ebaharilike tehingute analüüsimisel lähtuma on alljärgnevad:
- 20.4.1 Kas esineb kahtlustäratav asjaolu toimingute, tehingute või muude asjaolude juures?
- 20.4.2 Kas HLÜ on veendunud, et tunneb Klienti vajalikul määral või on tema kohta vaja koguda lisaandmeid?
- 20.4.3 HLÜ peab Kliendi või tema esindaja isikusamasuse tuvastamise tehingu või toimingu läbiviimisel veenduma, et on täitnud ettenähtud korda. Kas seejuures esitati kogu vajaminev informatsioon või andmed olid puudulikud, andmeid tuli juurde küsida või muudmoodi nende täpsustamist nõuda?
- 20.4.4 Selgitada, kas on esinenud korduvaid kahtlaste toimingute ja tehingute ilminguid.
- 20.5** Teabe kogumise all peetakse silmas kõigi HLÜ töötajatelt, agentidelt (kui neid on) ja lepingulistelt partneritelt laekunud kahtlaste või ebaharilike teadete kogumist ja neis toodud infomatsiooni süstematiseerimist ja analüüsimist.
- 20.6** Peamised asjaolud, millele tuleb kahtlaste ja ebaharilike tehingute analüüsimisel tähelepanu pöörata, on järgmised:
- 20.6.1 milline on kahtlustäratav asjaolu toimingute või muude asjaolude juures;
- 20.6.2 kas HLÜ töötaja on veendunud, et tunneb Klienti vajalikul määral või on tema kohta vaja koguda lisaandmeid;
- 20.6.3 vastutav töötaja peab Kliendi või tema esindaja isikusamasuse tuvastamise toimingu läbiviimisel veenduma, et on täitnud ettenähtud korda. Välja tuleb selgitada, kas seejuures esitati kogu vajaminev informatsioon või tuli andmeid juurde küsida või muudmoodi täpsustada;

20.6.4 selgitada, kas on esinenud korduvaid kahtlaste toimingute ilminguid.

- 20.7** Kui toimingu edasilükkamine võib pooltele tekitada olulist kahju, selle tegemata jätmine ei ole võimalik või võib takistada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise toimepanija tabamist, tehakse toiming ning pärast seda kontaktisik edastab teate Rahapesu andmebüroole. Rahapesu andmebüroole tuleb teade esitada mitte hiljem kui kahe tööpäeva jooksul tegevuse või asjaolude tuvastamisest või kahtluse tekkimisest arvates.
- 20.8** Kontaktisikule on ülesannete kohaseks täitmiseks tagatud juurdepääs ärisuhte loomise aluseks või eelduseks olevale informatsioonile, sh Kliendi isikut ja tema majandustegevust kajastavale informatsioonile, andmetele või dokumentidele. Samuti peab juhatus tagama kontaktisikule õiguse vajadusel osaleda juhatuse koosolekutel, kui kontaktisik peab seda oma ülesannete täitmisest tulenevalt vajalikuks.
- 20.9** HLÜ juhatus säilitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kõik töötajatelt laekunud teated kahtlaste ja ebaharilike tehingute kohta, samuti nende teadete analüüsimiseks kogutud informatsiooni ja muud seonduvad dokumendid ning Rahapesu andmebüroole edastatavad teated, koos teate edastamise aja ja edastanud töötaja andmetega.
- 20.10** Kliendi või tehingus osalevat isikut (sh tema esindajat ja muid seotud isikuid), kelle kohta tekkinud kahtlusest Rahapesu andmebürood informeeritakse, on keelatud sellest teavitada.
- 20.11** Kontaktisik edastab teate koos vajaliku infoga Rahapesu andmebüroole veebivormi või X-tee teenuse kaudu.⁵ Teatele lisatakse isiku isikusamasuse tuvastamiseks ja esitatud teabe kontrollimiseks kasutatud andmed ning dokumentide koopiad (kui on).

21 KOOLITUSKOHUSTUS

- 21.1** Juhatus peab tagama töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub ärisuhete loomine, RahaPTS-st tulenevate kohustuste täitmise alase regulaarse koolituse. Koolitusel peab andma eelkõige teavet rahapesu ja terrorismi rahastamise toimepanemise kaasaegsetest meetoditest ja sellega kaasnevatest riskidest.
- 21.2** Uuele töötajale, keda on kohustus koolitada, tutvustab Juhendit Kontaktisik pärast töölepingu sõlmimist vähemalt ühe nädala jooksul arvates uue töötaja tööleasumisest. Juhendiga tutvumist kinnitab töötaja allkirjaga.
- 21.3** Juhatuse ülesanne on tagada töötajate iga-aastane koolitamine. Koolituse täpse aja ja koha määrab juhatus. Kahe koolituse vaheline aeg ei ole pikem kui 12 kuud. Juhatus võib paluda Kontaktisikut koolitust läbi viima. Juhatus võib koolitajaks kutsuda ka muu isiku, kellel on koolituse läbiviimiseks piisavad teadmised. Kontaktisikul on õigus esitada asutuse juhatusele ettepanekuid koolituse läbiviijate osas.
- 21.4** Juhatus võib Kontaktisiku ettepanekul korraldada koolitusi ka sagedamini, eelkõige RahaPTS-i muutumisest tulenevate uuenduste tutvustamiseks ja selgitamiseks.

22 JUHENDI TÄITMISE KONTROLLIMISE KORD

- 22.1** Käesolevas Juhendis sisalduvate protseduurireeglite täitmise kontrollimise eest vastutab HLÜ juhatus. Juhatus kontrollib Juhendi ajakohasust regulaarselt üks kord aastas ja vajadusel täiendab seda või kehtestab uued protseduurireeglid.
- 22.2** Juhatus on kohustatud:

⁵ Teate esitamine elektrooniliselt: <https://www.politsei.ee/et/organisatsioon/rahapesu/saada-teade.dot>

- 22.2.1 analüüsima töö jälgimise ja nõuete täitmise kontrollimise tulemused;
- 22.2.2 hindama töötajate koolitusvajadust.
- 22.3** Juhatuse poolt koostatud kontrolliaruanne peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:
 - 22.3.1 kontrolli eesmärk;
 - 22.3.2 kontrolli teostamise aeg;
 - 22.3.3 kontrolli teostaja nimi ja ametinimetus;
 - 22.3.4 läbiviidud kontrolli kirjeldus;
 - 22.3.5 kontrollimise tulemuste analüüs või teostatud kontrolli üldised järeldused.
- 22.4** Kui kontrollimisel ilmneb puuduseid Juhendis või selle praktilisel rakendamisel, lisatakse kontrolliaruandesse puuduste kirjeldused koos sellega seonduvate võimalike ohtude analüüsiga. Samuti nähakse ette puuduste kõrvaldamiseks aeg, puuduste kõrvaldamiseks soovitatavad meetmed ja järelkontrolli teostamise aeg.
- 22.5** Järelkontrolli teostamisel lisatakse kontrolliaruande juurde järelkontrolli tulemuste analüüs ning puuduste kõrvaldamiseks kasutatud meetmete loetelu, näidates ära puuduste kõrvaldamiseks tegelikult kulunud aja.